

Opracowanie oceny potrzeb wodnych z uwzględnieniem wariantowych prognoz zmian klimatu

Analizy utrzymania, eksploatacji i finansowania przedsięwzięć gospodarki wodnej

Stojąc przed problemami związanymi z zapowiadanyymi zmianami w gospodarce wodnej oraz skutkami zmian klimatu poddano analizie stan finansowania gospodarki wodnej w Polsce.

Obecny system nie jest wystarczający do zrealizowania zadań gospodarki wodnej. Dodatkowym utrudnieniem są funkcjonujące od wielu lat ograniczenia w finansowaniu utrzymania i eksploatacji istniejącej infrastruktury oraz nowych inwestycji w tej dziedzinie. Złożony system zarządzająco-administracyjny, jak również rozwiązania dotyczące przepływów środków finansowych nie ułatwiają tego zadania.

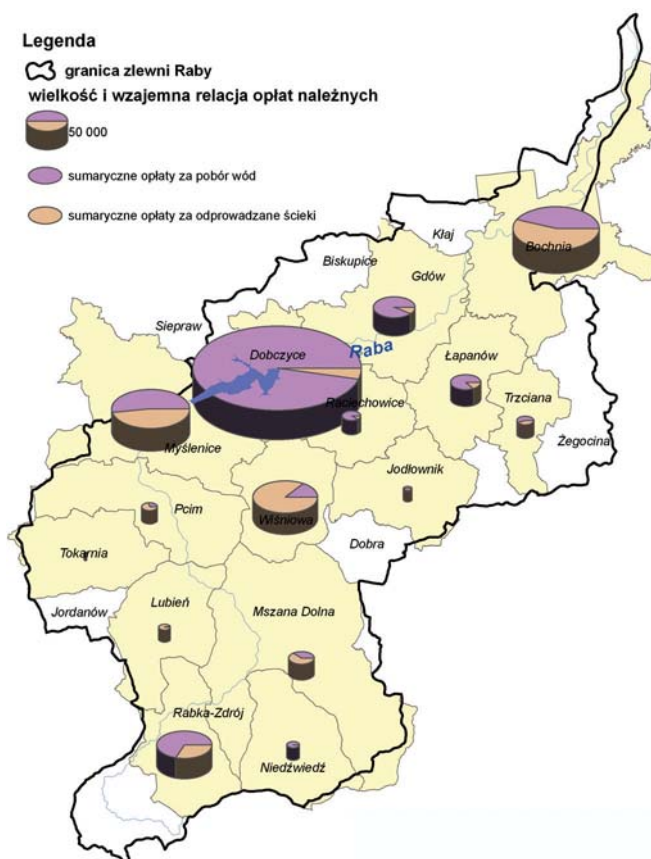
Uwzględniono trzy warianty rozwoju społeczno-gospodarczego stanowiące wg IPCC podstawę dla scenariuszy emisyjnych i potencjalnych zmian klimatu w perspektywie 2030 roku oraz sformułowano optymalne założenia dla modeli finansowania eksploatacji i realizacji nowych przedsięwzięć gospodarki wodnej.

Opracowane założenia oparto na zasadach: zrównoważonego gospodarowania zasobami wodnymi, analiz kosztów i korzyści projektów inwestycyjnych oraz współpracy podmiotu publicznego i partnera prywatnego w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.

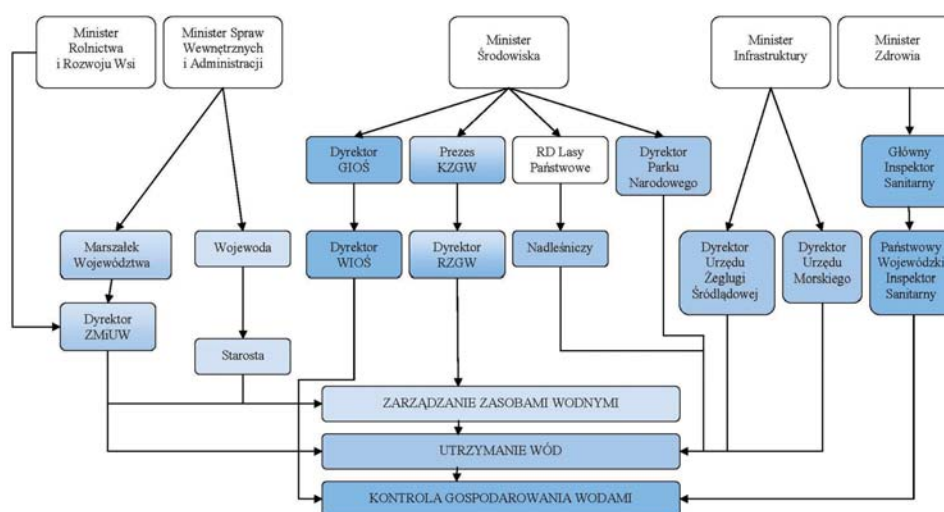
Bazą wyjściową dla tych założeń były analizy przepływów finansowych w zakresie gospodarki wodnej w pilotowej zlewni Raby. O wyborze zlewni zdecydowały głównie aspekty wodnogospodarcze, w tym funkcjonowanie wielozadaniowego sztucznego zbiornika wodnego będącego głównym źródłem zaopatrzenia Krakowa w wodę (przerzut międzyzlewniowy) oraz potencjalne zmiany klimatyczne prognozowane w tym obszarze.

Przyjęto następującą metodykę i kolejność prac:

1. Analizę ogólnych kosztów ponoszonych na utrzymanie wód i opłat za eksploatację infrastruktury gospodarki wodnej w zlewni
2. Analizę opłat wniesionych przez użytkowników do Małopolskiego Urzędu Marszałkowskiego za korzystanie ze środowiska wodnego
3. Analizę kosztów ponoszonych na utrzymanie i eksploatację obiektów gospodarki wodnej w zlewni związanych z usługami wodnymi, w tym z hydroenergetyką
4. Ogólny bilans wpływów i kosztów w zakresie gospodarki wodnej w zlewni Raby.

Sumaryczne wielkości należnych opłat za korzystanie ze środowiska wodnego w wybranych gminach w 2008 r.

Schemat powiązań organów i jednostek gospodarki wodnej

Opracowanie oceny potrzeb wodnych z uwzględnieniem wariantowych prognoz zmian klimatu

klimat.imgw.pl

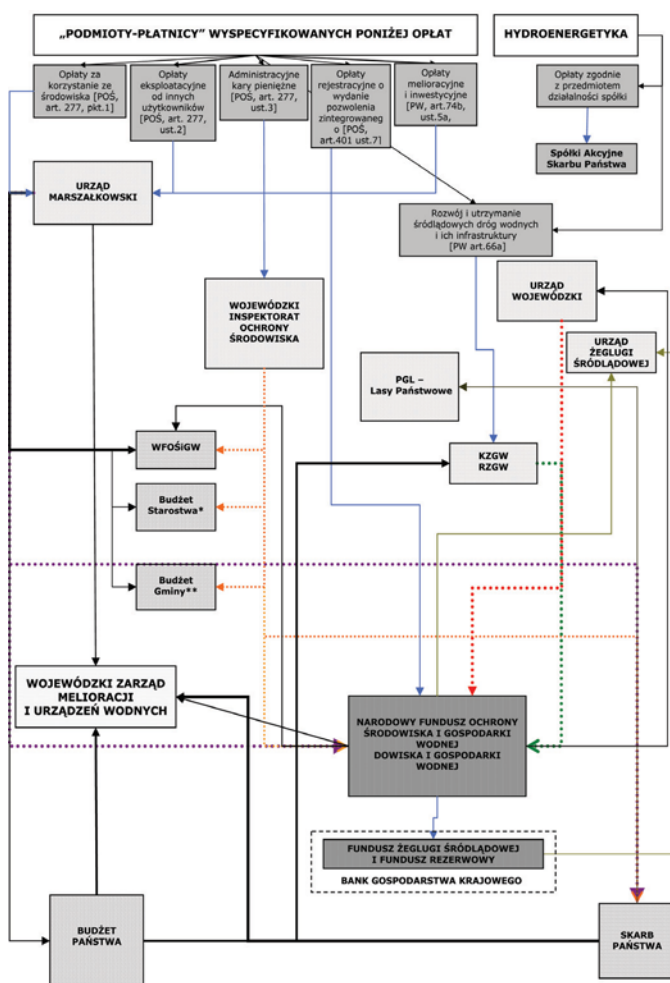
e-mail: klimat@imgw.pl

Analiza utrzymania, eksploatacji i finansowania przedsięwzięć gospodarki wodnej

W ramach wariantowych analiz kosztów utrzymania i eksploatacji przedsięwzięć gospodarki wodnej, zgodnie z założeniami scenariuszy rozwoju gospodarki wodnej w Polsce do 2030 r. zestawiono możliwe zmiany w opłatach uiszczanych przez użytkowników związanych z pracą zbiornika Dobczyce. Dodatkowo dla każdego z przyjętych scenariuszy wykonano analizy zmian opłat za wodę i ścieki, z uwzględnieniem zmian opłat środowiskowych na przykładzie MPWiK S.A. w Krakowie.

Przeprowadzone analizy pozwoliły na przyjęcie następujących wniosków:

- ▷ Obecnie inwestycje związane z utrzymaniem wód finansuje się głównie ze środków centralnych – Skarb Państwa, Budżet Państwa, rezerwa celowa (uruchamiana głównie do usuwania skutków powodzi).
- ▷ Nakłady inwestycyjne na utrzymanie wód w zlewni Raby w 2008 r. wyniosły 5,4 mln zł, z czego ponad 98% inwestycji przeprowadzono na ciekach, dla których prawa właścicielskie wykonuje Małopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych.
- ▷ Plany inwestycyjne RZGW w Krakowie i Małopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych sprzed powodzi w 2010 r. szacowano na kwotę 81,6 mln zł., natomiast potrzeby inwestycyjne administratorów cieków wynikające z realizacji programu wodno-środowiskowego kraju w zakresie utrzymania wód oszacowano na kwotę 34,5 mln zł.
- ▷ Zestawienie aktualnych nakładów na środki trwałe służące gospodarce ściekowej i ochronie wód w gminach w zlewni Raby (ok. 33,3 mln zł) z potrzebami wynikającymi z realizacji programu wodno-środowiskowego kraju (ok. 105,9 mln zł) obrazuje skalę inwestycji, jakie należy przeprowadzić do 2015 r. W związku z niewielkim udziałem środków, które bezpośrednio wpływają do budżetów gmin (ok. 0,4 mln zł) – (do końca 2009 r. były to fundusze gminne) należy poszukiwać nowych rozwiązań finansowych. Przykładem mogą inwestycje w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego.
- ▷ Z uwagi na konieczność wykonywania szczegółowych bilansów wodno-gospodarczych wskazane jest ujednocnienie bazy danych o użytkowaniu wód. Obecny system gromadzenia danych – Kataster w RZGW (dane o użytkowaniu wód wynikające z decyzji wodnoprawnych) i bazy danych w urzędach marszałkowskich (dane o rzeczywistym użytkowaniu wód) – nie pozwala na ich bezpośrednie zagregowanie.
- ▷ Przeprowadzone analizy dotyczące stopnia wykorzystania zasobów wodnych zagwarantowanych dla obecnych użytkowników w pozwoleniach wodnoprawnych wskazują znaczny potencjał możliwych do wykorzystania zasobów wodnych. Analiza może być podstawą do ustalenia nowych zasad ich wykorzystywania zasobów wodnych i ustalania ceny za wodę niewykorzystaną, zablokowaną dla innych potencjalnych użytkowników.

* do roku 2010r: Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
 ** do roku 2010r: Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
 KZGW/RZGW – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej/Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
 WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Model koncepcyjny zależności i powiązań w ujęciu finansowym

- ▷ Niekorzystne zmiany w reżimie hydrologicznym i konieczność wdrożenia zasady pełnego zwrotu kosztów za usługi wodne (a więc przyszłe koszty zasobowe i środowiskowe, które będą uwzględniane w cenie wody) mogą prowadzić do wzrostu kosztów tych usług. Interpretacja usług wodnych może również w przyszłości zostać rozszerzona i w konsekwencji mogą pojawić się inne opłaty, które w obecnym prawie nie funkcjonują. Ich przykładami mogą być między innymi: opłata za przepuszczenie wody przez turbinę elektrowni wodnej, czy opłata partycypacyjna od użytkowników poniżej zbiornika zaporowego, którego celem jest wyrównanie przepływów, a tym samym zapewnienie gwarancji poboru.